

29 sierpnia 2023 roku

Green REV Institute
ul. Giordana Bruna 34/skrytka 5
02-523 Warszawa

**OPINIA FUNDACJI GREEN REV INSTITUTE DO WNIOSKU DOTYCZĄCEGO
ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY W SPRAWIE
PRZEJRZYSTOŚCI I RZETELNOŚCI DZIAŁALNOŚCI RATINGOWEJ Z ZAKRESU
OCHRONY ŚRODOWISKA, POLITYKI SPOŁECZNEJ I ŁADU
KORPORACYJNEGO (ESG)**

Szanowni Państwo,

Jako Fundacja Green REV Institute, operator Koalicji Future Food 4 Climate, zrzeszającej 88 organizacji społeczeństwa obywatelskiego, niniejszym przedstawiamy naszą opinię do inicjatywy Komisji Europejskiej w ramach konsultacji społecznych z serii „Have your say” – dotyczącej projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przejrzystości i rzetelności działalności ratingowej z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego (ESG).

Ratingi ESG to niezwykle istotne zagadnienie, co znajduje odzwierciedlenie zarówno w preambule do projektu, jego treści oraz obszernym uzasadnieniu. W opublikowanym wniosku w sprawie ratingów ESG i zagrożeń dla zrównoważonego rozwoju w ratingach kredytowych, będącym przedmiotem konsultacji zaznaczono, że Komisja Europejska zamierza zająć się szeroko dyskutowaną kwestią spójności, jakości i przydatności ratingów ESG. Obecnie bowiem rynek ten charakteryzuje się brakiem przejrzystości i jasności, co prowadzi do nierzetelnego i niekompletnego stosowania tych wskaźników. Często bowiem ratingi ESG są wykorzystywane

jako wskaźnik zastępczy do rozważenia wpływu ocenianych przedsiębiorstw na środowisko i społeczeństwo, co należy uznać za jednoznacznie błędne podejście i ryzyko, że rozwiązania te będą nosiły znamiona pseudoekologicznego marketingu (ang. greenwashingu).

We wniosku Komisji Europejskiej [(COM(2023) 314 final 2023/0177 (COD))] wskazano na następujące problemy na rynku ratingów ESG:

- podczas gdy inwestorzy i przedsiębiorstwa zauważają kwestie związane z wiarygodnością, dokładnością i terminowością ratingów ESG, oceniane podmioty nie mają pewności, które kategorie/kryteria są wykorzystywane do ich oceny oraz jak dokładnie ratingi ESG odzwierciedlają ich rzeczywiste wyniki i jak je poprawić;
- inwestorzy nie są w stanie w wystarczającym stopniu uwzględnić w swoich decyzjach inwestycyjnych ryzyka i możliwości związanych ze zrównoważonym rozwojem oraz innych ryzyk i możliwości niefinansowych, mają oni również mniejsze możliwości kierowania zasobów finansowych do przedsiębiorstw i rodzajów działalności gospodarczej, które uwzględniają problemy społeczne i środowiskowe i nie pogłębiają ich, zaś przedsiębiorstwa nie mogą uwzględniać wszystkich potencjalnych rodzajów ryzyka i możliwości wynikających z ich działalności i odpowiednio ukierunkowywać inwestycji.

W związku z tym oceniany podmiot może otrzymać rating ESG w odniesieniu do elementów, które są nieaktualne lub nieprawidłowe, co może mieć wpływ na warunki dostępu podmiotu do finansowania. **Komisja wskazuje przy tym słusznie, że istotną konsekwencją z punktu widzenia innych zainteresowanych stron jest to, że organizacje pozarządowe, związki zawodowe i inne zainteresowane strony mają mniejsze możliwości pociągnięcia przedsiębiorstw do odpowiedzialności za ich wpływ na społeczeństwo i środowisko.**

Zmiany zatem należy uznać za konieczne – na konieczność unikania greenwashingu wskazuje zresztą sama Komisja w treści projektu rozporządzenia: zgodnie bowiem z jego art. 1 rozporządzenie wprowadza wspólne podejście regulacyjne, aby zwiększyć rzetelność,

przejrzystość, odpowiedzialność, dobre zarządzanie i niezależność działalności w zakresie ratingów ESG, przyczyniając się do przejrzystości i jakości ratingów ESG. Celem rozporządzenia jest przyczynienie się do sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego, a zarazem osiągnięcie wysokiego poziomu ochrony konsumentów i inwestorów oraz zapobieganie pseudoekologicznemu marketingowi [ang. greenwashing] lub innym rodzajom wprowadzania w błąd, w tym pseudospołecznemu marketingowi [ang. social-washing], przez wprowadzenie wymogów dotyczących przejrzystości ratingów ESG oraz zasad organizacji i postępowania dostawców ratingów ESG.

Definicja „ratingu ESG” znajduje się w artykule 3 punkcie 1, zgodnie z którym „rating ESG” oznacza opinię, ocenę punktową lub połączenie obu tych elementów, które dotyczą podmiotu, instrumentu finansowego, produktu finansowego, profilu ESG lub charakterystyki ESG danego przedsiębiorstwa, ekspozycji przedsiębiorstwa na ryzyka ESG lub wpływu przedsiębiorstwa na ludzi, społeczeństwo i środowisko i które opierają się na ustalonej metodyce i określonym systemie rankingowym kategorii ratingowych oraz są udostępniane osobom trzecim, niezależnie od tego, czy taki rating ESG jest wyraźnie oznaczony jako „rating” czy „ocena punktowa ESG”.

Z treści rozporządzenia wynika, że jego celem jest stworzenie zaufania do ratingu ESG jako narzędzia oraz wprowadzenie systemu nadzorczego nad otrzymywaniem ratingów. **Jeśli to jest cel – to uważamy, że reforma jest niekompletna i wymaga uzupełnienia, ponieważ na obecnym etapie brak jest jakichkolwiek wytycznych co do treści wskaźników w ratingach ESG. Komisja bowiem w żaden sposób nie ustanowiła minimalnych wymogów dotyczących treści ratingów ESG, co przejawiało się w odrzuceniu harmonizacji metodologii.** Bez ustanowienia choćby minimalnych wymogów greenwashing będzie wciąż możliwy, ponieważ jakość ratingów będzie wciąż radykalnie różnić się od siebie.

Nie mamy wątpliwości, że ustanowienie minimalnych wymogów dotyczących treści ratingów ESG powinno dotyczyć wielu sektorów gospodarczych w wielowymiarowym ujęciu (takim jak np. wytwarzanie energii, produkcja materiałów stalowych, poszanowanie praw pracowniczych

oraz praw człowieka). **Jednak my chcemy wskazać, jakie wymogi powinny zostać ustanowione w odniesieniu do systemu żywnościowego.**

Jak wskazują badania, zwierzęcy sektor hodowlany skrajnie negatywnie oddziałuje na środowisko oraz odpowiada za emisję 14,5% gazów cieplarnianych pochodzenia antropogenicznego. Sektor hodowli zwierząt jest odpowiedzialny za 78% utraty bioróżnorodności na lądzie¹. Badania potwierdzają, że zmniejszenie konsumpcji mięsa i nabiału w UE tylko o połowę mogłoby zmniejszyć emisje gazów cieplarnianych, za które odpowiedzialne jest rolnictwo, o ok. 25–40%. Na potrzeby sektora hodowli zwierząt wykorzystywane jest ponad 8% światowego zużycia wody w tym ok. 70% dostępnej świeżej wody. Wylesianie związane z rolnictwem zwierzęcym odpowiada za emisję do atmosfery około 2,4 miliardów ton CO₂ każdego roku (dane za FAO).

Hodowla zwierzęca jest niezwykle uciążliwa dla otoczenia. w obiektach trzody chlewnej powstaje wiele innych gazów o trudnej identyfikacji chemicznej, mających właściwości odorotwórcze. Wymienić tu można takie grupy, jak węglowodory cykliczne, ketony, aldehydy, merkaptany, aminy cykliczne, estry². Sektor hodowli zwierzęcej odpowiada również za powstawanie antybiotykooporności zarówno u ludzi, jak i zwierząt. Masowe stosowanie antybiotyków w hodowli zwierząt sprzyja powstawaniu antybiotykooporności, zaś same antybiotyki są stosowane w sposób dowolny i niezrównoważony – powoduje to np. wzrost oporności wśród patogenów bakteryjnych, takich jak np. *Salmonella*³.

Jako Green REV Institute prowadzimy obecnie projekt wraz z organizacją Global Feedback⁴, którego celem jest podniesienie świadomości podmiotów zobowiązanych na temat konieczności uwzględniania w raportowaniu wytwarzanych emisji z sektora hodowlanego (w ramach

¹ (A. Leip [et al.], Impacts of European livestock production: nitrogen, sulphur, phosphorus and greenhouse gas emissions, land-use, water eutrophication and biodiversity, „Environmental Research Letters” 2015/10.)

² A. Augustyńska – Prejsnar, M. Ormian, Z. Sokołowicz, J. Topczewska, J. Lechowska, *Oddziaływanie ferm trzody chlewnej i drobiu na środowisko* [w:] Proceedings of ECOpole, DOI: 10.2429/proc.2018.12(1)011, s. 121.

³ M. Przeniosło-Siwczyńska, K. Kwiatek, D. Wasyl, *Stosowanie substancji przeciwbakteryjnych w produkcji zwierzęcej a problem antybiotykooporności bakterii* [w:] Med. Weter. 2015, 71 (11), 663-669.

⁴ <https://feedbackglobal.org/wp-content/uploads/2023/07/Greenwash-Grocers-Scorecard-Report-July-2023.pdf>

produkcji oraz mięsa, nabiału, jaj) oraz ocenę działań tych podmiotów w obszarze zapobiegania emisjom pochodzącym z tego sektora. W ramach tego projektu szczególną rolę odgrywa ocena działań sieci sprzedaży pod kątem przejrzystości, ambicji i działań w związku z kryzysem klimatycznym, a w szczególności sprzedaży mięsa, nabiału oraz jaj. **Brak systemowych rozwiązań dotyczących ratingów ESG w tym nie pomaga – trzeba zatem to zmienić.**

Zarówno przy produkcji żywności, jak i jej dystrybucji, wciąż możemy zaobserwować praktyki greenwashingowe. Jeśli chcemy, żeby zostały one ukrócone, a docelowo wyeliminowane, konieczne jest wprowadzenie minimalnych wymogów dot. standardów ESG również przy produkcji i dystrybucji żywności. **W związku z tym wskazujemy następujące aspekty, które powinny zostać uwzględnione przy ratingach ESG – szczególnie w odniesieniu do czynnika „E” w ratingach ESG:**

1. Uwzględnienie, czy oceniany podmiot zbiera i publikuje dane w zakresie emisji, powstałych w całym łańcuchu wartości, np. w wyniku wytworzenia surowców lub półproduktów, zagospodarowania odpadów, transportu surowców oraz produktów, podróży służbowych pracowników czy użytkowania sprzedawanych produktów przez końcowych użytkowników;
2. Uwzględnienie, czy oceniany podmiot publikuje dane dotyczące stosunku produkcji lub sprzedaży białek – odpowiednio pochodzenia roślinnego i zwierzęcego;
3. Uwzględnienie, czy oceniany podmiot weryfikuje wpływ produkcji mięsa, nabiału i jaj na kryzys klimatyczny;
4. Uwzględnienie, czy oceniany podmiot wdrożył program redukcji emisji dwutlenku węgla w swojej działalności;
5. Uwzględnienie, czy oceniany podmiot podejmuje – zarówno w przypadku produkcji, jak i sprzedaży – działania mające na celu rozszerzenie asortymentu roślinnych zamienników mięsa, nabiału i jaj oraz zmniejszenie udziału produkcji oraz sprzedaży mięsa, nabiału i jaj;

6. Uwzględnienie, czy oceniany podmiot podejmuje działania w celu promocji redukcji emisji, w szczególności tych z zakresów (scope) 1, 2 i 3, o których mowa w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 537/2014, dyrektywy 2004/109/WE, dyrektywy 2006/43/WE oraz dyrektywy 2013/34/UE w odniesieniu do sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju;
7. Uwzględnienie, czy oceniany podmiot podejmuje działania marketingowe w celu promocji sprzedaży oraz wytwarzania produktów stanowiących roślinne zamienniki mięsa, nabiału, jaj;
8. Uwzględnienie, czy oceniany podmiot w swoich kampaniach reklamowych wykorzystuje produkty pochodzenia zwierzęcego oraz czy wykorzystuje produkty stanowiące roślinne zamienniki mięsa, nabiału oraz jaj;
9. Uwzględnienie, czy oceniany podmiot w swoich sklepach wykorzystuje widoczne powierzchnie promocyjne do promocji produktów mięsnych i nabiału – dotyczy podmiotów zajmujących się sprzedażą;
10. Uwzględnienie, czy oceniany podmiot stosuje oferty „multibuy” na produkty mięsne, nabiałowe oraz jajeczne – dotyczy podmiotów zajmujących się sprzedażą;
11. Uwzględnienie, czy oceniany podmiot stosuje oferty „multibuy” na produkty stanowiące roślinne zamienniki mięsa, nabiału oraz jaj – dotyczy podmiotów zajmujących się sprzedażą.

Powyższy katalog to – w naszej ocenie – absolutne minimum, które powinno zostać uwzględnione. **Podpisujemy się jednocześnie pod pozostałymi uwagami zgłoszonymi w konsultacjach, które wskazują, że ustanowienie minimalnych wymogów do wszystkich trzech czynników „E” „S” oraz „G” (nie tylko w kontekście systemu żywnościowego) jest koniecznością, która sprawi, że będziemy mogli mówić o systemie kompletnym i efektywnym.**

Misją Fundacji Green REV Institute jest zmienianie i budowanie świata w szacunku dla człowieka, zwierząt i klimatu. Zauważamy, że współczesne rolnictwo przestało być tym, które znaliśmy. Stało się przemysłem, który wpływa na jakość życia i zdrowie ludzi, zmiany klimatyczne i uprzemysłowienie zwierząt. Następuje koncentracja produkcji żywności, rośnie skala rolnictwa przemysłowego i maleje liczba małych, rodzinnych gospodarstw. Troska o zdrowie i wysoką jakość produktów została zastąpiona rachunkiem zysków i strat, i walką o jak najniższe koszty produkcji. Przemysłowe rolnictwo zmienia klimat, sprawia, że ludzie tracą prawo do życia w czystym środowisku. Wskazujemy więc, że prawo musi podążać za naszymi potrzebami, zmianami społecznymi, musi nas skutecznie chronić – dlatego też podejmujemy działania w duchu jego zmiany. Green REV Institute jest organizacją członkowską międzynarodowych koalicji 50by40, World Federation for Animals, Eurogroup for Animals, European Vegetarian Union, TAPP Coalition, Aquatic Animal Alliance, organizacją akredytowaną przy Programie Środowiskowym ONZ (UNEP), oraz jedną z 10 NGO w ramach EU Platform on Animal Welfare.

Future Food 4 Climate to koalicja organizacji społeczeństwa obywatelskiego, zrzeszająca 88 organizacji z Polski i Ukrainy, która podejmuje działania rzecznicze i strażnicze, angażuje i mobilizuje do działań, aktywizmu na rzecz sprawiedliwej transformacji systemu żywnościowego.